

dr. Kovács Tímea
OFFI
timeakov@yahoo.com

A kódváltás törvényszerűségei az „optimalitás” elméleti keretében

szocio-pragmatika funkciók, szociokognitív keret, kódváltás, optimalitás, univerzális, magyar-amerikai közösség

A szociolingvisztikai kutatások egyik alapvető részét képezik a két- és többnyelvűek beszédmódjára jellemző kódváltás működési mechanizmusának megértésére irányuló vizsgálatok. A szakirodalomban mára már elfogadott tézis, hogy a kódváltás nem öntörvényű mechanizmus, működését strukturális és funkcionális szabályok irányítják. Bhatt és Bolonyai (2011) az Optimalitás elméleti keretét használta fel, hogy a két- vagy többnyelvű közösségekre jellemző kódváltás szocio-pragmatikai jelentésteremtő funkcióját vizsgálja. Bhatt és Bolonyai elmélete szerint a kódváltás szocio-pragmatikai funkciói egy univerzális szocio-kognitív elméleti keretben értelmezhetőek. Elméleti keretük innovatív oldala, hogy egységesítve a szövegelemző és szociolingvisztikai hagyományokat, elemzésük középpontjába a kódváltás szocio-pragmatikai funkcióinak szövegcentrikus vizsgálatát állítják egy adott beszédközösségre jellemző szociokognitív és szociolingvisztikai jellemzők és nyelvhasználati módok ismeretében.

Jelen előadás célja részletesen bemutatni és elemezni saját kutatási eredményeim segítségével az „Optimalitás a kétnyelvű nyelvhasználat elemzésére” elméleti keretét. Nyelvi példákon keresztül szeretném bemutatni, hogy milyen szociopragmatikai funkciókat látnak el egyes kódváltás aktusok, illetve megvizsgálni, hogy viselkednek ezek a funkciók egymással való interakciójukban. Előadásomban igyekszem felvázolni saját empirikus kutatásom eredményei alapján az „optimalitás funkcionális univerzális keret alkalmazásának elméleti és gyakorlati lehetőségeit és korlátait is.